

نام‌های قرآن

کرم الله تَمَری



قرآن مجید نام‌های بسیاری دارد که در زبان فارسی با بعضی اسم و برخی صفت می‌باشد. (گرچه در دستور زبان عربی موصوف و صفت هر دو اسم حساب می‌شوند). شماره نام‌های قرآن پنجاه و پنج و یا بیشتر از آنست و اینک بیست نام (دوازده اسم و هشت صفت) را با آیات مربوط ذیلاً نقل و ترجمه می‌کنیم.

الف - نامها

۱. «قرآن» به معنای خوانده شده یا مجموعه آیات و سور «شهر رمضان الذی انزل فیہ القرآن» (سوره بقره، آیه ۱۸۵)

ترجمه: (ماه روزه) ماه رمضان که قرآن در آن نازل شده است.

۲. «فرقان» به معنی جدا کننده حق از باطل یا به معنی بتدریج نازل شده «تبارک الذی نزل الفرقان علی عبده لیكون للعالمین نذیرا» (سوره فرقان، آیه ۱)

ترجمه: منشأ خیر و برکت خدائی است که فرقان را بر بنده اش نازل کرد تا آنها جهانیان را بیم دهد.

۳. «کتاب» به معنی مجموع آیات و سور «ذلک الکتاب لا ریب فیہ هدی للمتقین» (سوره بقره، آیه ۲)

ترجمه: این کتاب که هیچگونه شکی در آن وجود ندارد، هدایت کننده پرهیزکاران است.

۴. «ذکر» به معنی یادآوری «انا نحن نزلنا الذکر وانا له لحافظون» (سوره حجر، آیه ۹)

ترجمه: یقیناً ما خودمان، ذکر (قرآن) را فرو فرستادیم و با کمال قدرت نگهبان آنیم.

۵. «تنزیل» به معنی تدریج نازل شده «تنزیل من الرحمان الرحیم» (سوره فصلت، آیه ۲) ترجمه: (قرآن) تنزیلی از جانب خداوند بخشنده مهربان است.

۶ و ۷ و ۸ و ۹ - «موعظه، شفاء، هدی، رحمت» (به ترتیب) به معنای پند و اندرز - بهبودی بخش امراض باطنی - راه نماینده - نعمت و وسیله بهره‌مندی «یا ایها الناس قد جائتکم موعظة من ربکم و شفاء لما فی الصدور وهدی ورحمة للمؤمنین» (سوره یونس، آیه ۵۷)

ترجمه: ای مردم برای شما از جانب خدا پند و اندرزی و شفائی برای بیماری‌های باطنی آمده است که در عین حال هدایت و رحمتی برای مؤمنان است.

۱۰ - «مهمین» به معنای نگهبان حقیقت ادیان و مسلط بر حقایق کتب آسمانی پیش از خود «وانزلنا الیک الكتاب بالحق مصدقا لما بین یدیه من الكتاب ومهمینا علیه» (سوره مائده، ۴۸)

ترجمه: ما قرآن را به راستی و درستی بر تو نازل کردیم درحالی که کتب آسمانی پیش از خود را تصدیق و حقیقت آنها را حفظ می‌کند.

۱۱. «نور» به معنی روشنی و روشنگری «واتبعوا النور الذی أنزل معه» (سوره مائده، آیه ۴۸) ترجمه: و پیروی کردند از نوری که با وی «محمد(ص)» نازل شده است.

۱۲ - «روح» به معنی اساس و بنیاد اسلام و اخلاق انسانی «وکذلک اوحینا الیک روحا من امرنا» (سوره شوری، آیه ۵۲)

ترجمه: و این چنین وحی کردیم به سوی تو (به تو) روحی از امر خود.

ب - صفات

۱. «مجید» به معنای بزرگ «والقرآن المجید» (سوره ق، آیه ۱)

ترجمه: قسم به قرآن مجید (با مجد و عظمت...).

۲. «عزیز» به معنی غالب و منیع «وإنه لکتاب عزیز» (سوره فصلت، آیه ۴۱)

ترجمه: راستی که قرآن کتاب عزیزی است (عزیز در لغت به معنای شکست ناپذیر و غالب غیر مغلوب است که از آن به کلمه «منیع» تعبیر کردیم).

۳. «کریم» به معنی بزرگوار «إنه لقرآن کریم» (سوره واقعه، آیه ۷۷)

ترجمه: راستی که این کتاب قرآنی بزرگوار است.

۴. «عظیم» به معنی بزرگ «ولقد آتیناک سبعا من المثانی والقرآن العظیم» (سوره حجر، آیه ۸۷)

ترجمه: ما به تو (ای پیامبر) هفت آیه «مثنای» و قرآن عظیم را دادیم.

«مثنای» به معنی آیه‌های دو بار نازل شده و یا دوبار در نماز خوانده شده است که مقصود آیات سوره حمد می‌باشد.

۵. «مبین» به معنی آشکار و روشنگر «تلك آیات الكتاب المبین» (سوره شعراء، آیه ۲)

ترجمه: این‌ها، آیه‌های کتاب روشن است (کتابی که مطالبش آشکار و روشنگر حقایق است).

۶. «حکیم» به معنی محکم و پر از حکمت «والقرآن الحکیم * إنک لمن المرسلین» (سوره یس، آیات ۲-۳)

ترجمه: سوگند به قرآن پر از حکمت که تو از فرستادگان الهی هستی.

۷. «عربی» به معنی آشکار و نازل شده به زبان عربی «وکذلک انزلناه قرآناً عربیاً» (سوره طه، آیه ۱۱۳)

ترجمه: و این چنین آن را قرآنی به زبان عربی نازل کردیم.

۸. «مبارک» به معنی سودمند و نافع «وهذا ذکر مبارک أنزلناه» (سوره انبیا، آیه ۵۰)

ترجمه: و این ذکری مبارک (یادآوری سودمندی) است که نازل کردیم.